

Warszawa, 26 czerwca 2018 r.

**Opinia do ustawy o zmianie ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej oraz edukacji
prawnej oraz niektórych innych ustaw**

(druk nr 865)

I. Cel i przedmiot ustawy

Przekazana Senatowi ustawa z dnia 15 czerwca 2018 r. o zmianie ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej oraz edukacji prawnej oraz niektórych innych ustaw ma na celu poszerzenie kręgu osób uprawnionych do uzyskania pomocy prawnej finansowanej ze środków publicznych, a ponadto – jak zadeklarowano w uzasadnieniu jej projektu – „usprawnienie regulacji (...) w zakresie wyłaniania organizacji pozarządowych świadczących nieodpłatną pomoc prawną oraz umożliwienie tym organizacjom świadczenia nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego w ramach ustawy, ograniczenie wyłączeń przedmiotowych z zakresu nieodpłatnej pomocy prawnej i powiązanie nieodpłatnej pomocy prawnej oraz nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego z pomocą prawną świadczoną na etapie postępowania sądowego”.

Zasadniczą zmianą w porównaniu z obowiązującym stanem prawnym będzie otwarcie systemu nieodpłatnych porad prawnych dla osób, które nie zaliczały się do żadnej z grup dotychczasowych beneficjentów nowelizowanej ustawy (zob. art. 4 ust. 1 tej ustawy), jednak znajdują się w takiej sytuacji materialnej, która uniemożliwia im skorzystanie z odpłatnych usług prawnych. Warunkiem uzyskania pomocy na podstawie nowych przepisów ma być bowiem jedynie niemożność poniesienia kosztów porad prawnych dostępnych na rynku usług prawnych, potwierdzona stosownym oświadczeniem osoby zainteresowanej (art. 1 pkt 6 ustawy, art. 4 ust. 1 i 2). Aczkolwiek uprawnionymi będą wciąż wyłącznie osoby fizyczne.

Na uwagę zasługuje również nowe ujęcie zakresu przedmiotowego pomocy prawnej. Jej elementem może być poinformowanie osoby uprawnionej o obowiązującym stanie prawnym oraz przysługujących jej uprawnieniach lub spoczywających na niej obowiązkach, w tym

także o uprawnieniach i obowiązkach związanych z toczącym się postępowaniem przygotowawczym, administracyjnym, sądowym lub sądownoadministracyjnym, albo też poinformowanie o kosztach postępowania i ryzyku finansowym związanym ze skierowaniem sprawy na drogę sądową (art. 1 pkt 4 lit. a ustawy). Ponadto z pomocy prawnej nie będą już wykluczone sprawy z zakresu prawa celnego, dewizowego i handlowego (art. 1 pkt 4 lit. b ustawy).

Opiniowane przedłożenie przewiduje także wzbogacenie dotychczasowej oferty punktów, w których jest udzielana pomoc prawna, o mediację oraz o wspomniane wyżej poradnictwo obywatelskie. Określenie na gruncie zmienianej ustawy zasad prowadzenia nieodpłatnej mediacji ma wypełnić lukę prawną w postaci braku systemowych rozwiązań zapewniających dostęp do polubownych mechanizmów służących rozwiązywaniu sporów. Jednocześnie ma przyczynić się do zmniejszenia się liczby spraw przedkładanych do rozstrzygnięcia sądom. Ustawa precyzuje warunki prowadzenia nieodpłatnej mediacji, w tym przesądza, kto może być mediatorem (art. 1 pkt 7 ustawy, art. 4a ust. 6–8). Zgodnie z zawartymi w ustawie normami intertemporalnymi, mediacja w takim kształcie ma funkcjonować dopiero od 2020 r. (art. 12 ustawy), chyba że podmioty, które w 2019 r. będą udzielały nieodpłatnej pomocy prawnej lub świadczyły nieodpłatne poradnictwo obywatelskie zdecydują się na wzbogacenie swoich usług również o nieodpłatną mediację oraz spełnią warunki wskazane w art. 13 ustawy.

Jeżeli chodzi natomiast o nieodpłatne poradnictwo obywatelskie, to pod pojęciem tym rozumie się działania dostosowane do indywidualnej sytuacji osoby uprawnionej, zmierzające do podniesienia świadomości tej osoby o przysługujących jej uprawnieniach lub spoczywających na niej obowiązkach oraz wsparcia w samodzielnym rozwiązywaniu problemu, w tym, w razie potrzeby, sporządzenie wspólnie z osobą uprawnioną planu działania i pomoc w jego realizacji. Jak wynika z dodawanego art. 3a ust. 1 (art. 1 pkt 5 ustawy), nieodpłatne poradnictwo obywatelskie ma być adresowane w szczególności do osób zadłużonych, mających problemy mieszkaniowe oraz w sprawach regulowanych przepisami z zakresu zabezpieczenia społecznego.

Ustawa dość drobiazgowo normuje kwestie związane ze świadczeniem poradnictwa obywatelskiego, w tym determinuje warunki, jakie powinny spełniać organizacje pozarządowe ubiegające się o powierzenie prowadzenia w tym zakresie punktu, w którym mają być udzielane nieodpłatne porady prawne lub świadczone nieodpłatne poradnictwo obywatelskie.

Nowością normatywną będzie też ustalenie, że nieodpłatne poradnictwo obywatelskie może być świadczone przez doradców, tj. osoby, które mają wyższe wykształcenie, oraz odbyły szkolenie z zakresu świadczenia poradnictwa obywatelskiego lub zdobyły w tej dziedzinie doświadczenie, a ponadto korzystają z pełni praw publicznych oraz mają pełną zdolność do czynności prawnych i nie były karane za umyślne przestępstwa ścigane z oskarżenia publicznego lub przestępstwa skarbowe (art. 1 pkt 15 lit. f ustawy). Doradcy będą ustawowo zobowiązani do odbywania co najmniej raz w roku kursów doszkalających, o których mowa w art. 1 pkt 16 ustawy, w dodawanym art. 11a ust. 2. Kursy te oraz same szkolenia z zakresu świadczenia poradnictwa obywatelskiego będą prowadzone przez podmioty uznane przez Ministra Sprawiedliwości za uprawnione. Pozytywne rozstrzygnięcie w tym względzie uzależnione będzie jedynie od spełnienia kryteriów z art. 11b ust. 2 (art. 1 pkt 16 ustawy), które to jednak będą później monitorowane w trybie art. 11b ust. 6 pod rygorem uchylecia pierwotnej decyzji Ministra Sprawiedliwości. Informacje o podmiotach uprawnionych do prowadzenia szkoleń oraz kursów doszkalających będą dostępne na stronie internetowej urzędu obsługującego Ministra Sprawiedliwości.

W myśl dodawanego art. 11d ust. 1 (art. 1 pkt 16 ustawy), wojewodowie będą prowadzili listy organizacji pozarządowych uprawnionych do prowadzenia punktów na obszarze poszczególnych województw. Wpis na listę, w odpowiednim zakresie (tzn. udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej, świadczenia nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego lub prowadzenia nieodpłatnej mediacji), ma być dokonywany na mocy decyzji administracyjnej (art. 1 pkt 16 ustawy, art. 11d ust. 6), po stwierdzeniu spełnienia przez organizację wymogów określonych odpowiednio w dodawanym art. 11d ust. 2–4 (art. 1 pkt 16 ustawy). Okoliczność dalszego spełniania tych wymogów będzie po wpisie na bieżąco weryfikowana, zaś w razie poczynienia negatywnych ustaleń w tym przedmiocie bądź stwierdzenia, że organizacja pozarządowa nie rozliczyła się z dotacji przyznanej na wykonanie zadania publicznego lub wykorzystwała dotację niezgodnie z celem jej przyznania, wojewoda będzie obowiązany wydać decyzję o wykreśleniu organizacji pozarządowej z listy (art. 1 pkt 16 ustawy, art. 11d ust. 12). Listy organizacji pozarządowych będą publikowane w Biuletynie Informacji Publicznej.

Organizacje pozarządowe, którym na podstawie umowy powiat powierzy udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej lub świadczenie nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego będą wykonywały również zadania z zakresu edukacji prawnej (art. 1 pkt 15 lit. i ustawy, ust. 7 zdanie drugie). Samą edukację prawną zdefiniowano w dodawanym art. 3b ust. 1 (art. 1

pkt 5 ustawy) jako działania edukacyjne zmierzające do zwiększenia świadomości prawnej społeczeństwa, dotyczące w szczególności upowszechniania wiedzy o prawach i obowiązkach obywatelskich, działalności krajowych i międzynarodowych organów ochrony prawnej, mediacji oraz sposobach polubownego rozwiązywania sporów, możliwościach udziału obywateli w konsultacjach publicznych oraz procesie stanowienia prawa, a także dostępie do nieodpłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego. Niezależnie od tego zadania z zakresu edukacji prawnej będą nadal pozostawać w gestii organów administracji publicznej i będą mogły być wykonywane przez podmioty określone w art. 15 ust. 2 ustawy zmienianej, m.in. uczelnie prowadzące studia wyższe na kierunku prawo oraz samorządy zawodowe adwokatów, radców prawnych, notariuszy, komorników sądowych czy też doradców podatkowych.

Zmiany objęte ustawą dotyczą poza tym:

- 1) funkcjonowania punktów, w których mają być udzielane nieodpłatne porady prawne lub świadczone nieodpłatne poradnictwo obywatelskie (np. kwestie lokalizacji owych punktów, długości odbywających się nich dyżurów i specjalizacji tych dyżurów – zob. art. 1 pkt 11 ustawy, art. 8);
- 2) dokumentowania przypadków udzielenia nieodpłatnej pomocy prawnej lub świadczenia nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz dalszego postępowania z tzw. kartami pomocy (art. 1 pkt 11 ustawy, art. 7);
- 3) prowadzenia przez starostów list jednostek nieodpłatnego poradnictwa dostępnych dla mieszkańców poszczególnych powiatów oraz upowszechniania wiedzy o tych jednostkach (art. 1 pkt 12 ustawy; por. też art. art. 1 pkt 13 ustawy, art. 9 ust. 4 i 5);
- 4) powierzania punktów, w których mają być udzielane nieodpłatne porady prawne lub świadczone nieodpłatne poradnictwo obywatelskie, adwokatom i radcom prawnym oraz organizacjom pozarządowym (art. 1 pkt 15 ustawy);
- 5) spraw związanych ze sprawozdawczością, a także samej ewaluacji działania systemu nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz edukacji prawnej (art. 1 pkt 17 ustawy, art. 12 oraz art. 1 pkt 21 ustawy);
- 6) podziału dotacji przyznawanej powiatom na realizację zadań określonych ustawą (art. 1 pkt 26 ustawy, ust. 1);
- 7) składu oraz zasad powoływania i odwoływania członków rady działającej przy Ministrze Sprawiedliwości i pełniącej funkcje opiniodawczo-doradcze w stosunku do tego organu (art. 1 pkt 23 ustawy).

Stosownie do przepisów zmieniających zawartych w ustawie skorzystanie z nieodpłatnej pomocy prawnej lub nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego nie będzie mogło być postrzegane jako przesłanka negatywna do przyznania pomocy prawnej (czyli ustanowienia pełnomocnika z urzędu) w ramach postępowania cywilnego, karnego, wykroczeniowego lub sądownoadministracyjnego – art. 2, art. 5, art. 7 oraz art. 8.

Opiniowana ustawa wejdzie w życie z dniem 1 stycznia 2019 r., niemniej niektóre z jej przepisów będą miały zaledwie standardową *vacatio legis* lub wręcz wejdą w życie z dniem następującym pod dniem ogłoszenia (uregulowanie instytucji doradcy oraz szkoleń i kursów doszkalających), natomiast przepisy, które odnoszą się do wniosków wynikających z funkcjonowania ustawy w już zmienionym brzmieniu – dopiero z dniem 1 stycznia 2020 r.

II. Przebieg prac legislacyjnych

Projekt ustawy został przedłożony przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej w dniu 2 sierpnia 2017 r. (druk sejmowy nr 1868). Jego pierwsze czytanie odbyło się na 49. posiedzeniu Sejmu w dniu 11 października 2017 r., a dalsze prace nad zaproponowanymi rozwiązaniami toczyły się w Komisji Samorządu Terytorialnego i Polityki Regionalnej oraz Komisji Sprawiedliwości i Praw Człowieka.

Wymienione komisje powołały podkomisję nadzwyczajną, która w dniu 30 maja 2018 r. przedstawiła sprawozdanie, które to następnie obie komisje przyjęły wraz z poprawkami na posiedzeniu w dniu 7 czerwca 2018 r. (druk nr 2616). Wśród zmian wprowadzonych na tym etapie znalazły się korekty o charakterze redakcyjnym, terminologicznym i doprecyzowującym, zmiany techniczno-legislacyjne oraz merytoryczne. Do tych ostatnich zaliczyć należy przede wszystkim:

- zastąpienie szczegółowych regulacji wskazujących kategorie osób uprawnionych do korzystania z nieodpłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego ogólną formułą, zgodnie z którą wystarczającą przesłanką będzie niemożność poniesienia kosztów odpłatnej pomocy prawnej oraz złożenie oświadczenia w tym zakresie (art. 1 pkt 6 ustawy, art. 4 ust. 1 i 2);
- przesądzenie, że doradcą może być np. osoba, która legitymuje się doświadczeniem w świadczeniu poradnictwa obywatelskiego, a nie w pracy socjalnej (art. 1 pkt 15 lit. f ustawy, ust. 3a pkt 2) oraz nałożenie na doradców obowiązku uczestniczenia co najmniej raz w roku w kursie doszkalającym (art. 1 pkt 16 ustawy, art. 11a ust. 2);

- określenie wymiaru godzinowego i innych zasad prowadzenia szkoleń oraz kursów doszkalających dla doradców (art. 1 pkt 16 ustawy, art. 11a);
- ustalenie, że podmiotami uprawnionymi do prowadzenia szkoleń oraz kursów doszkalających dla doradców mogą być wyłącznie związki zrzeszające co najmniej siedem organizacji świadczących nieprzerwanie w okresie co najmniej siedmiu lat poradnictwo obywatelskie oraz określenie procedury potwierdzania przez Ministra Sprawiedliwości tych okoliczności, jak również uchylania decyzji pozytywnej wydanej w tym przedmiocie (art. 1 pkt 16 ustawy, art. 11b);
- dookreślenie sposobu badania przez wojewodę, czy podmiot wpisany na listę organizacji pozarządowych uprawnionych do prowadzenia punktów, w których udzielana jest nieodpłatna pomoc prawna lub świadczone nieodpłatne poradnictwo obywatelskie, profesjonalnie i rzetelnie świadczy poradnictwo obywatelskie (art. 1 pkt 16 ustawy, art. 11d ust. 11).

Drugie czytanie projektu miało miejsce w trakcie 64. posiedzenia Sejmu w dniu 14 czerwca 2018 r. Ze względu na zgłoszenie wniosku o odrzucenie ustawy, a także wobec propozycji wniesienia 9 poprawek projekt został ponownie skierowany na do komisji. W dodatkowym sprawozdaniu (druk nr 2616-A) Komisja Samorządu Terytorialnego i Polityki Regionalnej oraz Komisja Sprawiedliwości i Praw Człowieka zarekomendowały przyjęcie 8 poprawek, w tym poprawki przesądzającej, że doradca musi mieć wyższe wykształcenie.

Sejm uchwali ustawę w brzmieniu uwzględniającym stanowisko komisji.

III. Uwagi szczegółowe

1. W opiniowanej ustawie można znaleźć postanowienia o charakterze opisowym, które mają wątpliwą wartość normatywną (są całkowicie zbędne) i zarazem negatywnie rzutują na czytelność regulacji. Przykładem może być tutaj art. 4a ust. 6 (art. 1 pkt 7 ustawy), a ściślej zawarte w nim sformułowanie „o której informacji przekazano prezesowi sądu okręgowego”. Zwrot ten pełni funkcję czysto informacyjną, ponieważ w art. 183² § 3 k.p.c. został już wysłowniony wymóg przekazywania informacji o listach mediatorów prezesom właściwych sądów.

Propozycja poprawki:

- w art. 1 w pkt 7, w art. 4a w ust. 6 skreśla się wyrazy „o której informacji przekazano prezesowi sądu okręgowego”;

2. Zgodnie z art. 7 ust. 1 zdanie trzecie (art. 1 pkt 11 ustawy), wypełnienie części karty pomocy obejmującej opinię osoby uprawnionej o udzielonej pomocy „jest uzależnione od zgody osoby uprawnionej”. Tak sformułowany warunek nie uwzględnia tego, że jednocześnie w tym samym zdaniu mowa jest o tym, że wymienioną część karty pomocy wypełnia sama osoba uprawniona. Należałoby zatem rozważyć wprowadzenie w tym miejscu poprawki o charakterze redakcyjnym.

Propozycja poprawki:

– w art. 1 w pkt 11, w art. 7 w ust. 1 w zdaniu trzecim wyrazy „uzależnione od zgody osoby uprawnionej” zastępuje się wyrazem „dobrowolne”;

3. Pewne wątpliwości może wywoływać przyznanie pierwszeństwa kobietom w ciąży na gruncie nowelizowanego art. 8 ust. 4 (art. 1 pkt 11 ustawy). W świetle Konstytucji jest to bez wątpienia kategoria osób, która może być pod pewnymi względami traktowana preferencyjnie, aczkolwiek dotyczy to opieki zdrowotnej (art. 68 ust. 3), która powinna być „szczególna” i powinna przysługiwać ponadto dzieciom, osobom niepełnosprawnym oraz osobom w podeszłym wieku. Z kolei art. 71 ust. 1 Konstytucji przyznaje prawo do „szczególnej pomocy ze strony władz publicznych” rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej i społecznej, nade wszystko zaś rodzinom wielodzietnym i niepełnym. Co więcej – według art. 71 ust. 2 ustawy zasadniczej, z takiej szczególnej pomocy powinny korzystać matki, ale zarówno przed, jak i po urodzeniu dziecka. W tej sytuacji w istocie trudno znaleźć argumenty, które przemawiałyby za wyróżnieniem kobiet w ciąży, skoro – po pierwsze – również inne osoby należące do wskazanych powyżej kategorii mogą być uprawnione do uzyskania wsparcia w ramach systemu nieodpłatnych porad prawnych i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego, a po drugie – w myśl zmienianego art. 8 ust. 4 (art. 1 pkt 11 ustawy) udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej lub świadczenie nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego odbywa się „po umówieniu terminu wizyty” i do tego „z ważnych powodów” możliwe jest „ustalenie innej kolejności udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej lub świadczenia nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego” (por. też art. 1 pkt 11 ustawy, art. 8 ust. 5).

Propozycja poprawki:

– w art. 1 w pkt 11, w art. 8 w ust. 4 skreśla się zdanie trzecie;

4. W treści dodawanego art. 8a ust. 1 użyto wyrażenia „w szczególności” (wstęp do wyliczenia) i zarazem wyrażenia „i inne” (pkt 1 *in fine*). Oba te sformułowania mają na celu

zaakcentowanie przykładowego charakteru wyliczenia, wobec czego można stwierdzić, że jedno z nich jest zbędne.

Propozycja poprawki:

– w art. 1 w pkt 12, w art. 8a w ust. 1 w pkt 1 skreśla się wyrazy „i inne”;

5. Z nowego brzmienia nadawanego art. 11 ust. 1 nie sposób dowiedzieć się, jak mają być rozdzielone punkty, w których udziela się nieodpłatnej pomocy prawnej lub nieodpłatnej pomocy prawnej, między adwokatów i radców prawnych oraz organizację pozarządową, jeżeli iloraz liczby punktów i liczby dwa stanowi liczbę niecałkowitą. Wątpliwość w tym zakresie potęguje treść dodawanego ust. 1b, z którego wynika tylko, co się dzieje w przypadku, gdy na powiat przypadają trzy punkty. Powołany przepis wymaga w tym zakresie doprecyzowania, np. na wzór dodawanego ust. 1c zdanie drugie, albo w innym kierunku, który odda intencję twórców omawianego uregulowania.

6. W przepisie precyzującym kwalifikacje, jakie powinien mieć doradca (art. 1 pkt 15 lit. f ustawy, ust. 3a) posłużono się dwoma wyrazami, których konotacje są cywilistyczne, tj. „posiada” (pkt 1) oraz „posiadanie”. Warto w związku z tym rozważyć poprawienie redakcji w tym miejscu.

Propozycja poprawki:

– w art. 1 w pkt 15 w lit. f, w ust. 3a:

a) w pkt 1 i 2 wyraz „posiada” zastępuje się wyrazem „ma”,

b) w pkt 2 wyrazy „posiadanie wiedzy” zastępuje się wyrazem „wiedzę”;

7. W przywołanym w poprzedniej uwadze art. 1 pkt 15 lit. f ustawy, w ust. 3a pkt 2 pojawia się również odesłanie do art. 11a ust. 2. Wydaje się, że z punktu widzenia informacji, których będą poszukiwali adresaci tego uregulowania, właściwsze byłoby tutaj odesłanie do art. 11b ust. 1, gdyż to ten przepis określa podmioty uprawnione do prowadzenia szkolenia oraz kursu doszkalającego (zob. art. 11d ust. 11).

Propozycja poprawki:

– w art. 1 w pkt 15 w lit. f, w ust. 3a w pkt 2 wyrazy „art. 11a ust. 2” zastępuje się wyrazami „art. 11b ust. 1”;

8. Wydaje się, iż nieprawidłowe (w istocie zbędne) jest także odesłanie do art. 7 oraz art. 8 ust. 2–13 zawarte w art. 1 pkt 15 lit. m ustawy, ust. 10. Zarówno art. 7, jak i art. 8 będą po nowelizacji miały charakter norm generalnych znajdujących zastosowanie do przypadków

udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej, jak i świadczenia nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego, a tym samym siłą rzeczy będą adekwatne również w razie powierzenia punktu organizacji pozarządowej.

Propozycja poprawki:

– w art. 1 w pkt 15 w lit. m, w ust. 10 skreśla się wyrazy „art. 7 oraz art. 8 ust. 2–13”;

9. Uwagę z punktu 6 niniejszej opinii należy też odnieść do przepisów, które określają wymogi stawiane organizacjom pozarządowym ubiegającym się o wpis na listę organizacji pozarządowych uprawnionych do prowadzenia punktów, w których jest udzielania nieodpłatna pomoc prawna lub świadczone nieodpłatne poradnictwo obywatelskie. Dotyczy to art. 1 pkt 16 ustawy, art. 11d ust. 2–4. Podobne zastrzeżenia wywołuje art. 10 ust. 1 pkt 1 lit. a i b oraz pkt 2 lit. a i b ustawy. Brzmienie tych przepisów należałoby skorygować przez zastąpienie wyrazu „posiada” oraz „posiada umowę zawartą” odpowiednio wyrazami „ma” oraz „jest stroną umowy zawartej”.

Propozycja jednej z poprawek:

– w art. 1 w pkt 16, w art. 11d w ust. 2:

a) w pkt 1 wyraz „posiada” zastępuje się wyrazem „ma”;

b) w pkt 2 wyrazy „posiada umowę zawartą” zastępuje się wyrazami „jest stroną umowy zawartej”;

10. Art. 11a ust. 1 (art. 1 pkt 16 ustawy) przewiduje, że „podmiot prowadzący szkolenie wydaje zaświadczenie potwierdzające ukończenie szkolenia osobom, które ukończyły je z oceną pozytywną”. W związku z tym wskazywanie w art. 1 pkt 16 ustawy, w dodawanym art. 11d ust. 9 oraz w art. 10 ust. 4 i art. 14 ust. 2 pkt 2 ustawy, że przedkłada się zaświadczenie potwierdzające ukończenie szkolenia „z oceną pozytywną” jest nielogiczne.

Propozycje poprawek:

– w art. 1 w pkt 16, w art. 11d w ust. 9 skreśla się wyrazy „, z oceną pozytywną”;

– w art. 10 w ust. 4 skreśla się wyrazy „, z oceną pozytywną”;

– w art. 14 w ust. 2 w pkt 2 skreśla się wyrazy „, z oceną pozytywną”;

11. Ponieważ art. 11 ust. 3 pkt 2 ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej oraz edukacji prawnej nie zostanie zmieniony na mocy opiniowanej ustawy, z treści art. 10 ust. 1 pkt 1 lit. b należy usunąć wyrażenie „w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą”.

Propozycja poprawki:

– w art. 10 w ust. 1 w pkt 1 w lit. b skreśla się wyrazy „w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą”.

Główny ekspert ds. legislacji

Katarzyna Konieczko